

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **MUDr. D. B.**, bývajúcí v B., proti žalovaným : **1/ Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky**, Limbová 2, Bratislava, **2/ Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**, Grösslingova 5, Bratislava, **o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 659 695,94 € (50 000 000,-- Sk)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 17 C 53/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 sp.zn. 5 Co 3/2009 a o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2009 sp.zn. 14 Co 168/2009

t a k t o :

Dovolacie konanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 sp.zn. 5 Co 3/2009 **z a s t a v u j e .**

Dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2009 sp.zn. 14 Co 168/2009 **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave uznesením z 27. januára 2009 č.k. 5 Co 3/2009-105 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že v prípade žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov tak, ako to má na mysli ustanovenie § 138 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca, ktorý jeho prípustnosť a tým aj opodstatnenosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 O.s.p. v spojení s ustanovením § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. Žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu zrušiť a oslobodiť ho od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že tieto podmienky nie sú splnené.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa § 241 ods. 1 O.s.p. v dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Ustanovenie § 241 ods. 1 druhej vety O.s.p. zakotvuje tzv. povinné zastúpenie dovolateľa, ktorého účelom je, aby účastníkovi, ktorý sám právnické vzdelanie nemá, bola poskytnutá kvalifikovaná právna pomoc, aby dovolanie vyhovovalo požiadavkám ustanovenia § 241 ods. 1 a 2 O.s.p. a aby dovolací súd tak mohol rozhodnúť bez zbytočných priťahov. Nedostatok zastúpenia dovolateľa kvalifikovaným zástupcom bráni dovolaciemu súdu o veci ďalej konať. Citované ustanovenie § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p. je totiž ustanovením kogentnej povahy, ktoré nepripúšťa výnimky.

Nedostatok podmienky povinného zastúpenia dovolateľom v dovolacom konaní je možné odstrániť tým, že si dovolateľ zvolí kvalifikovaného zástupcu a k dovolaniu pripojí jeho plnomocenstvo. Ak tak neurobí a to ani na výzvu súdu, súd dovolacie konanie zastaví.

Dovolateľ nemá právnické vzdelanie. Súd prvého stupňa ho uznesením zo dňa 25. februára 2009 sp.zn. 17 C 53/2008, ktoré bolo doručené žalobcovi 6. marca 2009 vyzval, aby odstránil nedostatok svojho zastúpenia kvalifikovaným zástupcom. Uznesením Okresného súdu Bratislava II z 26. marca 2009 sp.zn. 17 C 53/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2009 sp.zn. 14 Co 168/2009 bolo právoplatne rozhodnuté o nevyhovení žiadosti žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Následne prvostupňový súd prípisom zo 14.10.2009 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní od doručenia tejto výzvy predložil originál plnej moci udelenej advokátovi, ktorý ho bude zastupovať v dovolacom konaní s poučením, že ak v uvedenej lehote tejto výzve nevyhovie, príslušný súd dovolacie konanie zastaví. Predmetnú výzvu žalobca obdržal dňa 20. októbra 2009. I napriek uvedenému žalobca ostal nečinný, nedostatok svojho kvalifikovaného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní neodstránil. Toto neučinil ani do rozhodnutia dovolacieho súdu.

Keďže dovolateľ neodstránil procesný nedostatok podmienky dovolacieho konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 sp.zn. 5 Co 3/2009 podľa § 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. zastavil.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 27. mája 2009 č.k. 14 Co 168/2009-122 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 26. marca 2009 č.k. 17 C 53/2008-116, ktorým súd prvého stupňa neustanovil žalobcovi zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. s tým, že konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keď súd použil klamstvá o majetku žalobcu, aby si zdôvodnil chybné neoslobodenie od poplatkov a neustanovenie advokáta.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti

rozhodnutiu súdu prvého stupňa a o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/ (§ 239 ods. 1 písm.b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.), alebo uznesenie súdu prvého stupňa o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Keďže dovolaním napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 239 ods. 1, 2 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu uzneseniu, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ namietal, že tým, že mu súdy neustanovili zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, hoci spĺňal predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, odňali mu možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Je síce skutočnosťou, že za takýto postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom treba považovať aj nevyhovenie žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov bez toho, aby mal súd pre takýto postup a záver preukázané zákonné podmienky. V danom prípade však ako je zrejmé z rozhodnutí súdov nižších stupňov, žalobca nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, o čom svedčia aj právoplatné rozhodnutia prvostupňového Okresného súdu Bratislava II z 31. októbra 2008 č.k. 17 C 53/2008-86 a Krajského súdu v Bratislave z 27. januára 2009 č.k. 5 Co 3/2009-105, ktoré sú predpokladom toho, aby bol účastníkovi na jeho žiadosť ustanovený zástupca z radov advokátov. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov je zrejmé, že žalobca nespĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, o čom svedčia aj majetkové pomery žalobcu, ktoré sú náležite odôvodnené a teda u žalobcu nie sú ani predpoklady na to, aby mu bol v zmysle § 30 O.s.p. ustanovený zástupca z radov advokátov pre dovolacie konanie. Tým, že súdy nižších stupňov žalobcovi neustanovili zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, keď pre takýto postup a záver mali preukázané zákonné podmienky, nedošlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom, teda nebola mu znemožnená realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobcovi nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., dospel dovolací súd k záveru, že ide o opravný prostriedok smerujúci proti uzneseniu odvolacieho súdu z 27. mája 2009 sp.zn. 14 Co 168/2009, ktoré dovolaním nemožno napadnúť. Vzhľadom na to bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p.

V dovolacom konaní nebol žalobca úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným 1/, 2/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142

ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2010

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová